

dovskimi denarji. Omenjeni list priporoča, da se naj židje takoj umaknejo s političnega življenja in Nemce pustijo, da se sami bore proti Čehom, kjer se bode le pokazal protisemitizem. Če bi se židje zares potem ravnali, bi se razmere v Avstriji precej premenile. Za sedaj pa mi mislimo, da židje še le strašijo protisemite in nemške nacijonalece.

S češkonemško spravo ne bode nič. Nemci bi radi, da se jim dovolijo narodne kurije na Češkem, zato pa niso voljni družega privoliti, kakor da pomagajo izpodriniti grofa Thuna s češkega namestništva. Čehi pa nikakor niso voljni že za to ceno v vpeljavo narodnih kurij privoliti. Grof Thun tako ne bode dolgo namestnik na Češkem, narodne kurije bi pa vedno ostale. Za stalne pridobitve se pa mora kaj stalnega dovoliti, a Nemci pa nočejo privoliti niti v narodne kurije na Moravskem in v Šleziji, pa tudi ne vpeljave češkega notranjega uradnega jezika. Radi bi torej, da bi jim Čehi zastoj kdo ve kaj vse dovolili. Dokler bode vladalo pri Nemcih tako mišljenje, tako dolgo ni o nobeni stvari govoriti, naj Nemci še tako zabavljajo proti Čehom in češkim veleposesnikom. — Nemški liberalci morajo doživeti še nekaj porazov, predno bode mogoče z njimi se o stvari pregajati. Pred državno-zborskimi volitvami se pa tudi ne upajo ničesa prijenjati, da bi potem stvari ne izkoristili nacijonaleci proti njim.

Turčija. — Žalostne razmere v Turčiji zamotavajo se še vedno. Policija ima zadnji čas opraviti s svojimi ljudmi. Kar se je slutilo, prišli so na sled, da so mnogo uradniški v zvezi s tajnim odborom, kateremu je namen nasprotovanje sultanu in vladi. Policija je že več takih elementov prijela. Nekateri so celo višji uradniki. Mej tem, ko se više ti neredi v notranji upravi Turčije same, se čuje o novih groznih pobojih z dežele. Trdi se pa, da so pobojev zopet krivi oni, ki bi imeli skrbeti za red. Angleški listi močno prijemajo turško vlado in odločno zahtevajo od Anglije, da energično prime Turčijo. — Iz diplomatičnih krogov se poroča, da se je Rusija ostalim velelastim ponudila, da napravi red v Armeniji, če jo sme zasesti in je ne več zapustiti. Da ta predlog ne bo prav vseč velelastim, je umevno, a neizvršljiv tudi ni. To je prvi korak do delitve Turčije. Rusija pravi, da hoče ta del. Anglija bi se zadovoljila z drugim in red bi se naredil, kajti le tako je mogoče red, če se Turčiji odvzame gospodarstvo.

Obrtnija.

Obrtna reforma.

I.

Trgovski minister baron Glanz je predložil pred Božičem načrt novega obrtnega zakona. Ž njim se bodo premenile nekatere določbe dosedanjega obrtnega reda. Obrtniki s sedanjim obrtnim redom niso zadovoljni. To so že nebrojnokrat povedali po svojih časopisih, po shodih, v mnogih peticijah do vlade in državnega zbora ter pri enketi, ki je bila sklicana na Dunaji.

Taaffejeva vlada je z vpeljavo obrtnega reda hotela izboljšati položaj malega obrtnika, kakor se je sploh tedaj razlegalo geslo, da se mora „pomagati malemu možu“. Konservativci hoteli so popraviti, kar so spridili liberalci, vpeljavši popolno obrtno svobodo. Obrtniki so tudi v konservativce stavili tedaj veliko zaupanje. Mislilo se je, da je napočila zlata doba za mali obrtni stan. Pričakoval je vsakdo, da rokodelstvo dobi vsaj srebrno dno, ako ne zlatega, kakor ga je nekdaj imelo.

Nade, ki so se tedaj stavile v novi obrtni red, se niso uresničile. Preočito se mu vidi, da so ga delali mcžje, ki ne poznajo teženj malega obrtnika in ne vedo, kje ga čevljev žuli. Glavna napaka tiči v tem, da gospodje ne spoznajo, da malega obrtnika uničuje le veliki obrt. Gospodje so mislili, da bode obrtnikom že pomagano, ako se z dokazom zmčnosti prepreči, da nekaj slabše izučeni revnejši ljudje ne bode moglo obrta začeti. S tem pa ni nič storjenega. Tisti, ki ni premožen, in sam rokodelstva ne zna, se ga lotil ne bode in bi tudi ne izhajal. Pri rokodelstvu brez znanja more izhajati jedino mcž, ki ima kaj pod palcem, velik kapitalist. Jedino proti temu je treba varovati tiste, ki so se obrta učili.

Baš tega pa sedanji obrtni red nima, kajti ti-stemu, ki more delati z motorji ali pa imeti 20 delavcev, ni treba dokaza zmčnosti. Ves dokaz zmčnosti je torej le ovira nepremožnim ljudem, ki hočejo začeti obrt. Treba je jim izpolniti nekatere formalnosti, imeti stroške in pota, dočim kapitalist lahko stori, kar hoče. Lahko izdeluje hlače, klobuke in čevlje in kdo ve kaj še vse in noben ga ne vpraša za dokaz zmčnosti, kajti on je tovarnar in s tem mu je dana popolna svoboda.

Mnogi obrtniki trdijo, da je sedanje stanje slabše, nego je bilo poprejšnje, ko je vsakdo lahko se bavil, s čimer je hotel. Sedanji zakon le daje priliko razporom mej malimi obrtniki. Prepirajo se o tem, kaj spada v ta ali oni obrt.

Druga pritožba obrtnikov je pa prihajala od tod, da se je dovolilo trgovcem jemati naročila za obrtne izdelke po meri. Taki izdelki so se po tem naročili pri mojstru, da jih je naredil, še večkrat je pa trgovec kar kakšnemu pomočniku dobil obrtno pravico, pa je delal zanj. Samostojnemu rokodelcu je tako vsekako odšel trgovski zaslužek. Posebno škodljivi bili so trgovci z mešanim blagom, ki so prodajajoč najrazličnejše blago uničevali kar po več obrtov. Mero jemati v sedanjem obrtnem redu ni bilo naravnost dovoljeno, a prepovedano tudi ni bilo in tega so se trgovci poslužili.

To so glavne stvari, okrog katerih so se vrstile pritožbe obrtnikov. Na nje bi se bila morala ozirati vlada, ako hoče ohraniti mali obrtni stan. V koliko ustreza novi obrtni red tem zahtevam, o tem bomo govorili v prihodnjih številkah. Danes le toliko rečemo, da obrtnike vladna predloga ni prav nič razveselila in ne bodo prav nič žalovali, ako sploh nikdar obrtni zakon ne postane. Pripravno je izpodkopati poslednje nade, katere je gojil obrtni stan.

Obrtnijske raznoterosti.

Rokovic se v Angliji slednje leto porabi 36 milijonov. Tri četrtine jih porabijo ženske. Pri rokovičarstvu ima mnogo ljudi zaslužka. V Worcestru so 8 kilometrov na dolgem same tovarne za rokovice. Jedna sama tvrdka ima 500.000 delavcev. Nekateri Angličanke so jako potratne z rokovicami. Nič redkega ni, če kaka dama na leto izda 300 gld. za rokovice. Nekateri potratijo za rokovice tudi 1000 gld. na leto. Jeden par najfinejših rokovic velja 24 gld. Nekateri dame jih